

УДК 004.9

DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/11.33>**Жмурко Н.В.**

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту,
Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4976-1914>

АНАЛІЗ РИНКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УКРАЇНИ

У статті висвітлено зміст та призначення ринку інформаційних технологій в Україні, досліджено його стан, динаміку і питому вагу у структурі експорту та валового внутрішнього продукту держави. Автором проаналізовано географічну диверсифікацію підприємств ІТ сфери на національному ринку, а також оцінено кількість зайнятих фізичних осіб-підприємців відповідно до класифікації видів економічної діяльності у сфері телекомунікації, комп'ютерних та інформаційних послуг. В світлі останніх заяв Уряду України щодо підвищення податків на сектор інформаційних технологій, проведено дослідження особливостей податкового навантаження на ІТ ринок України. Відповідно до звіту Світового економічного форуму про Глобальні індекси конкурентоспроможності (2019 р., 141 країна), зроблено вибірку країн на основі якої проілюстровано можливість нової хвилі трудової міграції працівників у випадку вищого податкового навантаження на ІТ ринок, або пошук останнім тінювих механізмів задля уникнення сплати вищих податків. Окреслено низку альтернативних шляхів та напрямів щодо стимулювання вітчизняної галузі ІТ, її диверсифікації та підвищення конкурентоспроможності на міжнародному ринку.

Ключові слова: інформаційні технології, класифікація видів економічної діяльності, фізична особа-підприємець, податкове навантаження, індекси конкурентоспроможності.

Постановка проблеми. В умовах глобалізації місце і роль кожної держави на світовій арені прямо залежить від її спроможності виробляти, споживати та ефективно застосовувати нові знання й технології. Ці процеси безпосередньо залежать від науково-освітнього рівня, обсягу виробництва та бізнесу, спільним інструментом для яких є інформаційні та комунікаційні технології. Відповідно до статті першої Закону України «Про Національну програму інформатизації» від 1998 р., інформаційна технологія – це цілеспрямована організована сукупність інформаційних процесів з використанням засобів обчислювальної техніки, що забезпечують високу швидкість обробки даних, швидкий пошук інформації, розосередження даних, доступ до джерел інформації незалежно від місця їх розташування.

Для того щоб залишатись конкурентоспроможними як окремі компанії, так і держави в цілому вкладають кошти в сучасні інформаційні системи, адже саме інформація в останні десятиліття – одна з головних рушійних сил економічного зростання, геополітичних та воєнних процесів, поділу праці, тощо. Починаючи з 2011 року і до тепер триває четверта промислова революція (Industry 4.0), що передбачає автоматизацію та обмін даними у виробничих технологіях та процесах, які включають кіберфізичні системи (CPS), Інтернет речей (IoT), індустріальний Інтернет речей (IIoT), когнітивні обчислення та штучний інтелект.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проведення досліджень у зазначеній галузі є практично відсутнім.

Метою статті є аналіз структури та динаміки ринку ІТ технологій України в розрізі областей, оцінити величину сектору до загальної величини ВВП та експорту товарів і послуг, обґрунтувати доцільність та своєчасність збільшення податкового навантаження у цій сфері.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до даних Світового економічного форуму у Європі, Північній Америці, Східній Азії кібератаки посідають перші місця у рейтингу Топ-10 ризиків [3] щодо ведення бізнесу та безпеки державних установ. Саме тому, у багатьох країнах світу ринку інформаційних технологій приділяється значна увага зі сторони бізнесу та державних органів влади. Останні, у свою чергу, створюють сприятливі умови для функціонування ІТ компаній, надаючи низку податкових пільг, виділення грантів та фінансування науково-технологічних розробок, тощо.

Вище викладене обумовило вибрану тему дослідження, адже ІТ ринок України протягом останніх років впевнено конкурує з іншими країнами та має низку незаперечних досягнень [4]: біля 190 тис. розробників програмного забезпечення, 7 місце у світі за якістю фріланс (робота поза компанією) працівників, більше 100 R&D (дослідження та розвиток) центрів міжнародно відомих компаній, 50 коворкінгів та ІТ хабів (це модель організації роботи людей, найчастіше фрілансерів, з різним типом зайнятості у єдиному робочому просторі), 24 місце у рейтингу найпривабливіших держав для розроблення програмного забезпечення, більше 1 000 проведе-

них щорічних заходів для ІТ фахівців, стартапів та інвесторів, створення ІТ асоціацій (IT Ukraine Association, Ukrainian Venture Capital and Private Equity Association, ІТ-комітет American Chamber of Commerce (ACC), ІТ-комітет European Business Association (EBA), UAngel), та ІТ кластерів, біля 200 ВУЗі займаються підготовкою фахівців в ІТ галузі, відкриття ІТ шкіл та курсів, наявність успішних продуктивних компаній.

Офіційна інформація щодо наявності кількості активних підприємств за регіонами України та видами економічної діяльності на постійній основі публікується Державною службою статистики України. Відповідно до останнього звіту, станом на початок 2019 року в Україні налічується 7 675 ІТ компаній, за неофіційними джерелами їх біля 4 000. Така різниця пояснюється тим, що на обліку Держстату часто перебувають ліквідовані компанії. Тож кількість тих, які реально функціонують, може бути значно менша. При цьому, одна компанія може мати декілька юридичних осіб, що також впливає на офіційну статистику.

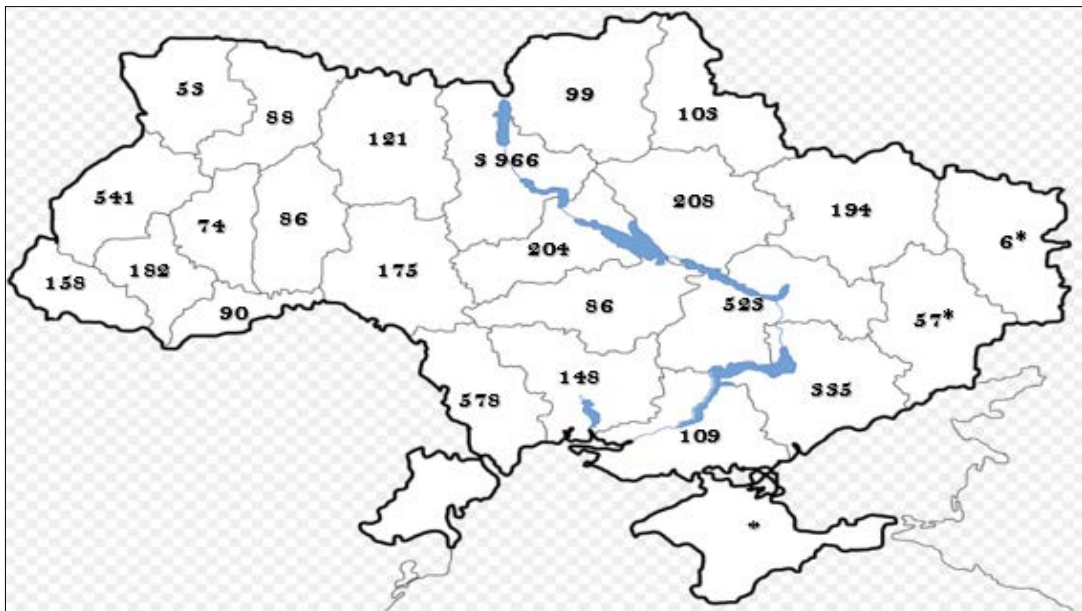
Однак, це не завадило нам простежити диверсифікацію ІТ компаній по регіонах України (дані без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях). Як видно з рисунку 1, найбільша кількість ІТ компаній при-

падає на Київську, Львівську, Дніпропетровську та Одеську області. Найменше їх зосереджено у Чернівецькій, Кіровоградській, Тернопільській, та Волинській областях.

Більша частина найнятих працівників галузі ІТ надає перевагу спрощеній системі оподаткування (3 група) і реєструється як фізична особа-підприємець (далі – ФОП) [10]. До третьої групи ФОП належать особи, які не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, не обмежена та юридичні особи – суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми, у яких протягом календарного року обсяг доходу не перевищує 5 000 000 гривень.

З серпня 2015 року тодішнім Урядом України було прийнято рішення, щодо стимулювання та підтримки національного ІТ сектору та зниження податкового навантаження на працівників галузі комп'ютерних технологій (із 20% (загальна система оподаткування) до 5% ставки оподаткування (спеціальний режим)). Станом на початок 2019 року в Україні зареєстровано 1,8 млн. ФОП з яких 153 тис. це ФОП зайняті на ІТ ринку (табл. 1).

Дані таблиці свідчать, що починаючи з 2014 року кількість ФОП в галузі інформаційних технологій зростала, і якщо на початку аналізованого періоду їх величина становила 89 тис. осіб та 5,6% всієї кількості ФОП України, то вже до кінця

Рисунок 1 – Розподіл активних підприємств України у сфері інформаційних технологій станом на початок 2019 року*

Джерело: побудовано та розраховано автором на основі: [11; 12]

* Розрахунки проводились на основі групи J, КВЕД України (2010 р.). Від загальної кількості компаній за цією групою – 21 464, віднято кількість компаній, що працюють у сфері видавничої діяльності, радіомовлення та телевізійного мовлення, а також пов'язаних з виробництвом кіно- та відео- фільмів (що стосується останньої групи, то значення коефіцієнта варіації є високим є 5,3%, що свідчить про неточність цих даних).

Таблиця 1 – Стан та динаміка сектору ФОП в Україні у 2014 – I половині 2019 рр.

Показник \ Роки	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Кількість ФОП в Україні	1 580 965	1 626 589	1 553 041	1 458 980	1 471 965	1 778 613
Кількість ФОП в ІТ сфері	89 153	89 590	103 916	119 160	143 990	153 849
у % відношенні до загальної кількості	5,6	5,5	6,7	8,2	9,8	8,6
У розрізі статей:						
58.21: Видання комп'ютерних ігор	558	470	526	571	695	752
58.29: Видання іншого програмного забезпечення	2 924	2 341	2 346	2 331	2 503	2 758
62.01: Комп'ютерне програмування	51 549	52 327	63 835	76 484	95 922	102 379
62.02: Консультування з питань інформатизації	18 782	18 092	19 354	20 929	22 933	24 301
62.03: Діяльність із керування комп'ютерним устаткуванням	705	688	783	806	916	1 005
62.09: Інша діяльність у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем	2 972	4 066	3 778	3 595	3 930	4 210
63.11: Оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність	11 663	11 606	13 294	14 444	17 091	18 444

Джерело: розраховано та складено автором на основі [7; 11; 12]

I півріччя 2019 року зросла в 1,7 рази та складає 8,6% усіх працівників на спрощеній системі оподаткування. Це свідчить про дві основні тенденції: динамічне та швидке зростання ІТ ринку України, та прозорий, дієвий механізм і привабливість даної моделі оподаткування для працівників.

У середньому, сума сплачених ІТ-компаніями податків у 2014-2017 рр. зростала щороку на 27% і досягла 4,1 млрд гривень. ІТ-спеціалісти,

що співпрацюють з компаніями за контрактом у якості ФОП – самостійно сплачують єдиний податок. Обсяг його надходжень зростав у середньому на 58,8% протягом 2013-2017 рр. і становив 3,2 млрд. гривень у 2017, та біля 10 млрд. грн. у 2018 роках [9].

Більше 65% ФОП ІТ галузі зареєстровані за напрямом – комп'ютерне програмування, біля 30% надають перевагу – консультування з питань

Рисунок 2 – Структура ФОП на ринку інформаційних технологій у 2014 – I півріччі 2019 рр. за КВЕД

Джерело: розраховано та побудовано автором на основі [7; 11; 12]

інформатизації та оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах, і лише 5% всім іншим підгрупам (див. рис. 2).

Найбільше ФОП на ринку інформаційних технологій, як і активних підприємств, зареєстровано у Київській, Львівській, Харківській, Дніпропетровській та Одеській областях. Найменше у Закарпатському, Тернопільському, Волинському, Херсонському регіонах.

Незважаючи на те що кількість осіб зайнятих в ІТ сфері складає лише 0,9% економічно активного населення (153 тис. проти 17,308 млн. осіб), вона забезпечує значну частину валютних надходжень до України та становить біля 23% експорту послуг України. Загалом, починаючи з 2008 року до першої половини 2019 року відстежується тенденція зростання величини експорту ІТ послуг, за винятком незначного зменшення у 2009 та 2015-2016 роках (тимчасові коливання спричинені фінансово-економічною ситуацією в Україні) (рис. 3).

Більше того, якщо у 2008 році стаття ІТ послуг забезпечувала 9% валютної виручки, то з 2011 року почала стрімко зростати, та станом на першу половину 2019 року становить майже 23% у загальній структурі торгівлі вітчизняними послугами та забезпечує 2% ВВП України. Що стосується диверсифікації ІТ послуг за географічною ознакою, то до основних країн імпортерів інформаційних технологій з України належать [14]: США, Велика Британія, Швейцарія, Ізраїль, Мальта,

Німеччина, Нідерланди, Російська Федерація, Гонконг, Кіпр, Швеція, Канада, Франція та Данія.

У березні 2019 року до Верховної Ради України було подано на розгляд Проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування суб'єктів індустрії програмної продукції», яким передбачалось переведення усіх ІТ ФОП на загальну систему оподаткування. Життєвий цикл даного законопроекту тривав лиш 5,5 місяців, та в кінцевому результаті його було відхилено.

Натомість уже з кінця серпня 2019 року Державна податкова служба оперативно розпочала роботу над створенням п'ятої групи ФОП для ІТ ринку, впровадження цієї моделі планувалось вже з початку 2020 року на добровільних засадах. Цікавим моментом у цьому механізмі є створення так званого ІТ Creative Фонду (спеціальний фонд розвитку людського капіталу для підтримки ІТ), відрахування до якого щорічно зростатиме на 1% до 2029 року. Ця ідея має багато позитивних пропозицій, зокрема [5, 8]: створення наглядової ради із представників ключових зацікавлених сторін ІТ компаній України, за рахунок отриманих коштів створення нових кампусів та курсів для ІТ-спеціалістів, фінансування стипендій студентів українських ВНЗ та на гранти для молодих вчених.

Однак, ІТ ринок настільки динамічний, що навряд державне втручання сприятиме оператив-

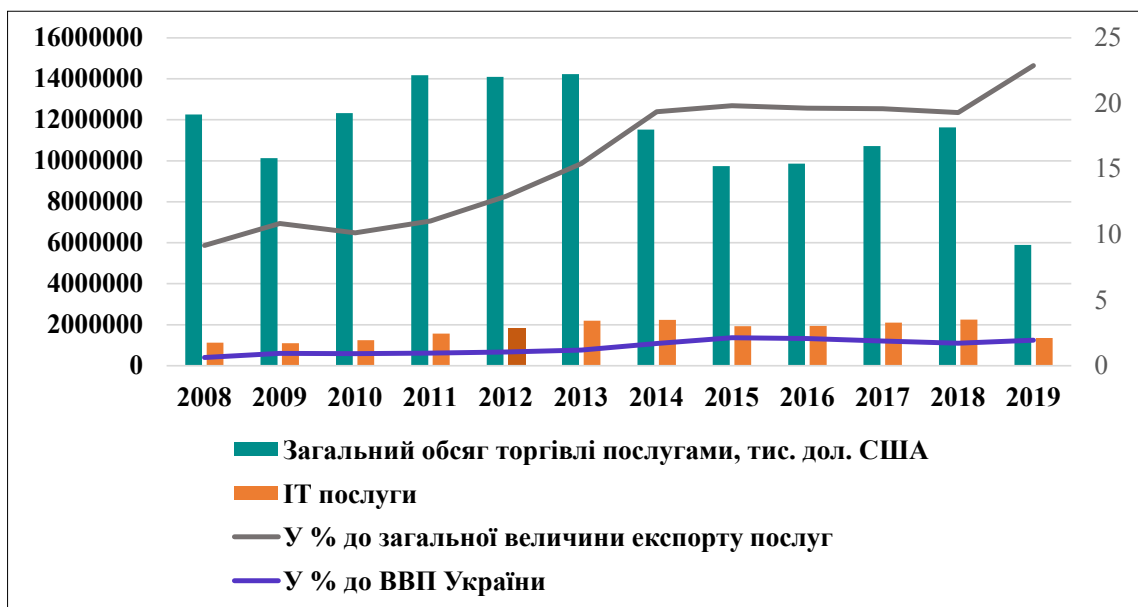

Рисунок 3 – Динаміка розвитку ІТ ринку України у 2008 – I половині 2019 рр.*

Джерело: розраховано та побудовано автором на основі [11-14]

* Інформація за 2010–2013 наведена без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, за 2014–2016 – без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції, за 2017 – I половині 2019 рр. – без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м.Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

ній підготовці майбутніх фахівців. Більше того, на сьогодні відсутнє чітке бачення : в якій установі буде відкрито рахунок, на якому обліковуватимуться та розподілятимуться отримані кошти, як формуватиметься управлінський орган фонду (провладних органів чи ІТ спеціалістів, виборчим чи кулуарним шляхом), який механізм розподілення отриманих коштів, тощо.

Якщо ця модель передбачатиме відкриття рахунку у НБУ, або у Державному Казначействі, то кошти насправді можна вважати поповненням Держбюджету і збільшенням податкового тиску. Тоді постає питання – невже в Україні немає альтернативніших фіскальних шляхів «латання дірок» (гармонізація митного контролю та встановлення контролю щодо надходження митних зборів та платежів, регулювання механізму відшкодування ПДВ, тощо), окрім того, щоб розхитувати сферу ІТ.

Разом з тим, є незрозумілим, чому при позитивній динаміці ІТ ринку, навіть в кризових умовах, Уряд України вирішив втрутитись та розпочати дані інновації. Якщо це допомога, то мабуть варто б розпочати з Трудового Кодексу України, налагоджувати дієвих інструментів захисту інтелектуальної власності, спрощення введення бізнесу. Адже саме ці чинники гальмують розвиток ринку власних програмних продуктів, внаслідок чого найпоширенішою бізнес-моделлю ІТ-підприємств України є надання послуг з аутсорсингу (46%).

За даними Світового економічного форуму щодо конкурентоспроможності 141 країні світу Україна, на жаль, посідає не високі місця. Глобальний індекс конкурентоспроможності вимірює національну конкурентоспроможність та визначається як сукупність оцінки інститутів, політичних та інших факторів, що визначають рівень продуктивності кожної держави.

Так, наприклад Pillar 1-4, характеризує придатність зовнішнього середовища для населення. Він вимірюється на основі таких показників, як: рівень криміналітету, суїцидальну поведінку, прозорість бюджетної політики, верховенство права, транспарентність та справедливість зі сторони органів державної влади, захист прав власності, якість інфраструктури, доступність комунальних послуг, макроекономічну ситуацію, тощо. В середньому по цих чотирьох секціях Україна займає 93 місце серед 141 країни (найвище місце – інфраструктура (53), найнижче – макроекономічна ситуація (133)) (рис. 4).

Наступна група це Pillar 5-6 (людський капітал), до яких відносять тривалість життя та навички людей. І саме за останнім, Україна посідає найвище місце з-посеред всіх інших індексів – 44-те. Що означає, що економічно активне населення держави володіє хорошим критичним мисленням, навичками програмування, та отримує досить якісну освіту.

В свою чергу, на основі Pillar 7-10 обраховують індекси стану ринків, а саме: ринку виробництва – 57 місце (прозора конкуренція, торговельні тарифи, тощо), ринку праці – 59 місце (права працівників, відносини з роботодавцем, рівень оплати та продуктивність праці, мобільність на ринку, та інші), фінансової системи – 136 місце із 141 країні (стан банківської системи, % за надання кредитів, капіталізація ринку), розмір ринку – 47 місце (обсяг валового внутрішнього продукту, обсяг зовнішньоторговельних операцій).

І останні два показники (Pillar 11, 12), що є надзвичайно важливими для ІТ ринку це показники інноваційних можливостей (R&D центри, дослідницькі інститути, наукові праці, розвиток кластерів, тощо), де Україні посіла 60 місце, та

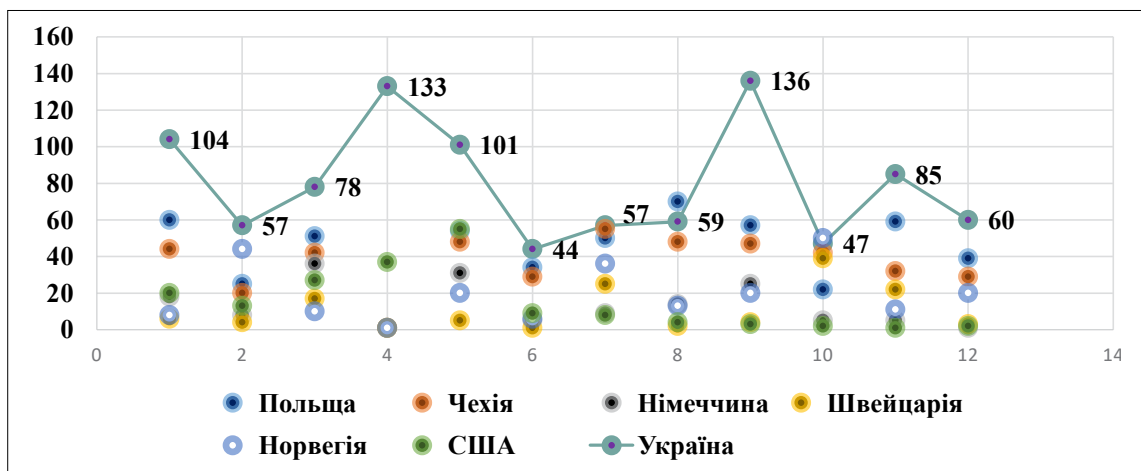

Рисунок 4 – Графічне зображення деяких країн світу за індексами конкурентоспроможності у 2019 році

Джерело: побудовано автором на основі [1; 2]

екосистема для бізнесу, 85 місце в рейтингу (вартість для заснування бізнесу, час затрачений на це, зростання інноваційних компаній, регуляторне середовище).

Отже, як бачимо з рисунку, Україна розмістилась в Топ 50 країн за такими критеріями: Pillar 6 (44 місце, навика), Pillar 10 (47 місце, обсяг ВВП та зовнішньої торгівлі). Решта індексів конкурентоспроможності є досить низькими, що свідчить, про потребу структурних змін економіки, політичної та соціальних сфер. Адже при хороших навиках та за умов погіршення екосистеми для ведення бізнесу, зокрема збільшення податкового тягара, може розпочатись наступна хвиля трудової міграції (одні з першими яких будуть працівники ІТ сфери).

Відповідно до «Дослідження щодо секторальної стратегії розвитку інформаційно-комунікативних технологій 2019–2023 роки» [6], пріоритетне значення для сприяння подальшому розвитку ІТ індустрії в Україні мають стати наступні кроки: створення сприятливої екосистеми для бізнесу, усунення бар'єрів та приведення до сучасних стандартів законодавства, яке повинно допомагати розвитку великих компаній, що надають технологічні послуги, та продуктивних компаній, що продають свої послуги та продукти в Україні та на міжнародному ринку, допомога в розвитку технологічних стартапів, малих та середній компаній, що надають технологічні послуги, та продуктивних компаній; підтримка ІТ-індустрії у підвищенні доданої вартості її продуктів та сприяння створенню інтелектуальної власності в країні, забезпечення висококваліфікованих працівників практичними навиками на ранніх етапах здобуття вищої освіти та надання доступних програм з вивчення найновітніших ІТ-технологій для задоволення зростаючого ринкового попиту.

Висновки. Тем для подальших дискусій між урядом та ІТ бізнесом є чимало, тому, на наше переконання, представлена Урядом України модель оподаткування ІТ ринку повинна імплементуватися лиш після тісної комунікації та погодження всіх умов з представниками ІТ компаній України, бути прозорою та зрозумілою для сприйняття всіма учасниками ринку:

- введення нової моделі оподаткування буде результативним лише за умов скоординованих дій між урядом та ринком, встановлення чіткого, прописаного, дієвого механізму, всі важелі якого, щодо акумуляції та розподілення коштів належатимуть топ-професіоналам ІТ галузі, а також створення умов мінімального державного втручання. Лише при досягненні оптимального фіскального компромісу податкові зміни не носитимуть руйнівного характеру;

- підтримка державою розвитку продуктивних компаній, оскільки біля 46% ІТ ринку України працює на умовах підрядництва, і лише 29% це продуктивні компанії, вивчення та адаптація в українських реаліях моделей податкового стимулювання бізнесу зарубіжних країн, створення системи надання грантів, фінансової підтримки та розвитку R&D центрів;

- розробка системи фіскального управління з метою підвищення конкурентоспроможності вітчизняних ІТ компаній, та впровадження низки протекціоністських заходів для національної галузі, допомога у просуванні ІТ продуктів на міжнародному ринку, проведення дієвого контролю щодо службових зловживань зі сторони державних органів;

- вдосконалення нормативно-законодавчої бази щодо захисту прав власників інтелектуальної власності, закріплення у законодавчому порядку норм, нормативів, інструкцій, щодо термінології, моделей, видів угод ІТ сфери, тощо.

Список використаних джерел:

1. Doing Business 2019 – International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank: https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/Annual-Reports/English/DB2019-report_web-version.pdf (дата звернення: 03.11.2019).
2. The Global Competitiveness Report 2019 – World Economic Forum: http://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf (дата звернення: 03.11.2019).
3. Regional Risks for Doing Business 2019 – World Economic Forum: <http://reports.weforum.org/regional-risks-for-doing-business-2019/regional-profiles/>
4. Tech Ecosystem Guide to Ukraine – 2019: https://data.unit.city/tech-guide/Tech_Ecosystem_Guide_To_Ukraine_En-1.1.pdf (дата звернення: 23.11.2019).
5. Державна податкова служба підготувала нову модель оподаткування фізичних осіб – підприємців, які працюють у сфері ІТ: <https://devisu.ua/uk/stattia/02-06-veresnya-2019-roku-derzhavna-podatkova-sluzhba-pidgotuvava-novu-model-opodatkuvannya-fizichnih-osib-pidprimciv-yaki-prasuyuyut-u-sferi-it> (дата звернення: 23.11.2019).
6. Експортна стратегія України: Дослідження щодо секторальної стратегії розвитку інформаційно-комунікативних технологій 2019-2023 роки: <https://issuu.com/mineconomdev/docs/> (дата звернення: 23.11.2019).
7. Єдиний державний веб-портал відкритих даних: <https://data.gov.ua> (дата звернення: 10.11.2019).
8. З 2020 року для ІТ-галузі введуть новий податок: <https://news.dkt.ua/society/politics/57502> (дата звернення: 10.11.2019).
9. Офіційний веб-портал Асоціації «ІТ Україна»: <https://itukraine.org.ua> (дата звернення: 10.11.2019).
10. Офіційний веб-портал Верховної Ради України: <https://www.mof.gov.ua> (дата звернення: 10.11.2019).

11. Офіційний веб-портал Державного комітету телебачення та радіомовлення України: <http://comin.kmu.gov.ua> (дата звернення: 03.11.2019).
12. Офіційний веб-портал Державної служби статистики України : www.ukrstat.gov.ua (дата звернення: 03.11.2019).
13. Офіційний веб-портал Міністерства фінансів України : <https://www.mof.gov.ua> (дата звернення: 22.11.2019).
14. Офіційний веб-портал Національного банку України : <https://www.bank.gov.ua> (дата звернення: 03.11.2019).
15. ФОП для ІТ: якими можуть бути наслідки запровадження 5 групи : <https://mind.ua/openmind/20202363-fop-dlya-it-yakimi-mozhut-buti-naslidki-zaprovadzhennya-5-grupi> (дата звернення: 22.11.2019).

References:

1. Doing Business 2019 – International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank: https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/Annual-Reports/English/DB2019-report_web-version.pdf (accessed 03 November 2019).
2. The Global Competitiveness Report 2019 – World Economic Forum : http://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf (accessed 03 November 2019).
3. Regional Risks for Doing Business 2019 – World Economic Forum : <http://reports.weforum.org/regional-risks-for-doing-business-2019/regional-profiles> (accessed 03 November 2019).
4. Tech Ecosystem Guide to Ukraine – 2019 : https://data.unit.city/tech-guide/Tech_Ecosystem_Guide_To_Ukraine_En-1.1.pdf (accessed 23 November 2019).
5. Derzhavna podatкова sluzhba pidgotuvava novu model' opodatkovannya fizy'chny'x osib – pidpry'yemciv, yaki pracuyut' u sferi IT : <https://devisu.ua/uk/stattia/02-06-veresnya-2019-roku-derzhavna-podatkova-sluzhba-pidgotuvava-novu-model-opodatkovannya-fizichnih-osib-pidprimciv-yaki-pracuyut-u-sferi-it> (accessed 23 November 2019).
6. Eksportna strategiya Ukrayiny' : Doslidzhennya shhodo sektoral'noyi strategiyi rozvy'tku informacijno-komunikaty'vny'x texnologij 2019–2023 roky' : <https://issuu.com/mineconomdev/docs> (accessed 23 November 2019).
7. Yedy'ny'j derzhavny'j veb-portal vidkry'ty'x dany'x : <https://data.gov.ua/> (accessed 10 November 2019).
8. Z2020 roku dlya IT-galuzi vvedut' novy'j podatok : <https://news.dtk.ua/society/politics/57502> (accessed 10 November 2019).
9. Oficijny'j veb-portal Asociaciyi «IT Ukraine» : <https://itukraine.org.ua> (accessed 10 November 2019).
10. Oficijny'j veb-portal Verhovnoyi Rady' Ukrayiny' : <https://www.mof.gov.ua> (accessed 10 November 2019).
11. Oficijny'j veb-portal Derzhavnogo komitetu telebachennya ta radiomovlennya Ukrayiny' : <http://comin.kmu.gov.ua> (accessed 03 November 2019).
12. Oficijny'j veb-portal Derzhavnoyi sluzhby' staty'sty'ky' Ukrayiny' : www.ukrstat.gov.ua/ (accessed 03 November 2019).
13. Oficijny'j veb-portal Ministerstva finansiv Ukrayiny' : <https://www.mof.gov.ua> (accessed 22 November 2019).
14. Oficijny'j veb-portal Nacional'nogo banku Ukrayiny' : <https://www.bank.gov.ua> (accessed 03 November 2019).
15. FOP dlya IT: yaky'my' mozhut' buty' naslidky' zaprovadzhennya 5 grupy' : <https://mind.ua/openmind/20202363-fop-dlya-it-yakimi-mozhut-buti-naslidki-zaprovadzhennya-5-grupi> (accessed 22 November 2019).

Zhmurko Nataliia

Ivan Franko National University of Lviv

ANALYSIS OF THE INFORMATION TECHNOLOGY MARKET OF UKRAINE

Information and information technologies occupy a leading position in the world markets as a sphere of interest of states and private entities. After all, it is said who controls information controls the world. That is why the market of information technology in Ukraine is the field of our research. Using empirical, deductive, statistical research methods, we graphically portray the significant share that the IT market brings to the value of gross domestic product. At the same time, tracked its diversification in terms of articles of taxation and regions of Ukraine. The article covers the content and purpose of the information technology market in Ukraine, examines its status, dynamics and specific it huge role in exports. The author analyzes the geographical diversification of IT enterprises in the national market, and also estimates the number of employed individuals-entrepreneurs according to the classification of economic activities in the field of telecommunications, computer and information services. In light of the recent statements of the Government of Ukraine on raising taxes on the information technology sector; the peculiarities of the tax burden on the IT market of Ukraine have been investigated. According to the report of the World Economic Forum on Global Competitiveness Indices (2019, 141 countries), a sample of countries was illustrated, which illustrates the possibility of a new wave of labor migration in the event of a higher tax burden on the IT market, or the search for the latest shadow mechanisms to avoid payment taxes.

We have preferential taxation, which we mentioned above, but the increase of tax burden in difficult political, social and economic conditions for Ukraine can cause a new wave of labor migration. We can as usually appeal to higher rates in developed countries, which is certainly the case. However; the price of taxation in Europe is a high level of social security, effective insurance, pension, protection of rights, freedoms of citizens, etc. To sum up all information, number of alternative ways and directions for stimulation of the domestic IT industry, its diversification and enhancement of competitiveness in the international market are outlined.

Key words: *information technology, classification of economic activities, entrepreneur, tax burden, competitiveness indices.*

JEL classification: H71, G18, Q32.